

Kollektiivse pöördumise esindaja

Teie 10.11.2025

Meie .02.2026 nr 1-6/26-41/1

**Kollektiivne pöördumine
„Eesti vajab erakorralisi valimisi“**

Austatud pöördumise algatajad

Riigikogule esitati 9726 allkirjaga kollektiivne pöördumine „Eesti vajab erakorralisi valimisi“.

Riigikogu menetleb kollektiivseid pöördumisi Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse peatüki 18² „Kollektiivse pöördumise menetlemise kord“ alusel. Riigikogu juhatus edastas kollektiivse pöördumise oma 20. novembri 2025. a otsusega nr 176 edasiseks menetlemiseks põhiseaduskomisjonile.

Kollektiivses pöördumises nõutakse erakorraliste Riigikogu valimiste korraldamist, mida pöördujad soovivad viia ellu peaministri umbusaldamise kaudu. Pöördumises tehakse kõikidele Riigikogu liikmetele ettepanek algatada peaminister Kristen Michali umbusaldamine ja ühineda selle umbusaldusavaldusega, et korraldada erakorralised valimised, millega selgitatakse välja rahva tahe ja uus mandaat riigi juhtimiseks.

Põhiseaduskomisjon arutas pöördumist 9. veebruari 2026. a istungil.

Põhiseaduskomisjon, kuulanud ära pöördujate esindaja ja arutanud teemat, otsustas vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punktile 5 esitatud ettepaneku tagasi lükata.

Pöördumises tehtud ettepanek Riigikogule erakorraliste Riigikogu valimiste korraldamiseks ja peaministrile umbusalduse avaldamise algatamiseks ei ole kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseadusega (PS). PS § 97 kohaselt on Riigikogu erakorraliste valimiste välja kuulutamine Vabariigi Presidendi pädevuses ja umbusalduse avaldamise peaministrile saab algatada vähemalt viiendik Riigikogu liikmetest omal initsiatiivil, mitte Riigikogu alatine komisjon.

Umbusalduse avaldamine peaministrile ei too üldjuhul kaasa Riigikogu erakorralisi valimisi ja eeldab Vabariigi Valitsuse ettepanekut. Erakorraliste valimiste korraldamise alused on kindlaks määratud põhiseaduses. PS § 78 p 3 sätestab, et Vabariigi President kuulutab vastavalt PS §-dele 89, 97, 105 ja 119 välja Riigikogu erakorralised valimised. Riigikogu erakorralised valimised peab president välja kuulutama esiteks siis, kui 14 päeva jooksul, arvates peaministri kandidaadi ülesseadmise õiguse üleminekust Riigikogule, on valitsuse koosseis Vabariigi Presidendile esitamata (PS § 89). Teiseks kuulutatakse erakorralised valimised välja olukorras, kus rahvahääletusele pandud seaduseelnõu ei saa poolthäälte

enamust (PS § 105), ning kolmandaks juhul, kui Riigikogu ei ole riigieelarvet vastu võtnud kahe kuu jooksul pärast eelarveaasta algust (PS § 119).

Vabariigi President võib erakorralised valimised välja kuulutada olukorras, kus Riigikogu on avaldanud valitsusele või peaministrile umbusaldust ja valitsus on teinud Vabariigi Presidendile ettepaneku kuulutada välja erakorralised valimised (PS § 97 lg 4). See on ainuke juhtum, kus põhiseadus annab presidendile õiguse kaaluda Riigikogu ennetähtaegsete valimiste väljakuulutamist.

Täiendavalt märgin, et Riigikohus on 30.10.2009 otsuses nr 3-4-1-20-09 p 16 leidnud: „Erakorraliste valimiste korraldamise alused on põhiseaduses seega ammendavalt kindlaks määratud ja erakorraliste valimiste korraldamise otsustamine on antud Vabariigi Presidendi ainupädevusse. Riigikogul ei ole endal õigust ise otsustada, kas korraldada erakorralised valimised, ega panna selle otsuse tegemist rahvahääletusele.“

Põhiseaduskomisjoni 4. novembri 2025. a istungi protokoll on kättesaadav [Riigikogu kodulehel](#).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ando Kiviberg
esimees

Teadmiseks: peaminister Kristen Michal
Rahvaalgatus.ee